

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO – 4101-010-01/2014
P/14/095

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/095 – „Realizacja zadań Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi w zakresie legalizacji i kontroli urządzeń pomiarowych do odmierzania paliw płynnych”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
Kontroler	Lech Popławski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr 90020 z dnia 3 czerwca 2014 r., Zbigniew Łabęcki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr 90032 z dnia 25 czerwca 2014 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-4]
Jednostka kontrolowana	Obwodowy Urząd Miar w Łowiczu, ul. Browarna 12, /kod 99-400 Łowicz/, zwany dalej „Urzędem”. REGON 000332676-00040.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Daniel LEGACKI, Naczelnik Urzędu od dnia 1 października 2013 r. W okresie wcześniejszym Naczelnikiem Urzędu od dnia 1 lipca 2004 r., była Mirosława Kolasa. [Dowód: akta kontroli str. 5-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności.

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w badanym okresie: 2012 r. – I półrocze 2014 r., Obwodowy Urząd Miar w Łowiczu realizował zadania z zakresu legalizacji i kontroli przyrządów pomiarowych paliw płynnych, stosownie do możliwości wynikających ze stanu etatowego i posiadanego wyposażenia technicznego. Zadania te nie zawsze realizowane były w sposób pełny i właściwy proceduralnie¹.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Nieprawidłowości polegały na:

- niewykonywaniu w pełnym zakresie kontroli odmierzaczy gazu ciekłego propanbutan, z uwagi na brak mobilnego stanowiska pomiarowego do sprawdzania tych odmierzaczy,
- nadzorowaniu prawidłowości stosowania ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach² (zwanego dalej „Prawem o miarach”) w oparciu o niekompletne dane o stacjach paliw i przyrządach pomiarowych podlegających kontroli metrologicznej na terenie działania Urzędu. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że obowiązujące przepisy nie zapewniały Urzędowi otrzymywania tego typu danych, jednak ich brak lub niekompletność wpływa na skuteczność działań Urzędu,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie,

² Dz.U. z 2013 r., poz. 1069,

- stosowaniu nieunormowanych zasad w zakresie organizacji czynności związanych z legalizacją odmierzaczy paliw. Termin legalizacji ustalano telefonicznie, natomiast dopiero w dniu przeprowadzenia czynności legalizacyjnych przyjmowano stosowny wniosek. Urzędnicy nie mieli czasu na dokładną weryfikację wniosku przed dokonaniem czynności sprawdzających, a legalizacji dokonywano bez potwierdzenia wniesienia wymaganej opłaty na rachunek Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

1. Ocena rzetelności czynności legalizacyjnych przyrządów pomiarowych do odmierzania paliw płynnych.

Opis stanu faktycznego

1.1. W badanym okresie od 2012 r. do I półrocza 2014 r. w Urzędzie zatrudnionych było ogółem 5 osób w wymiarze 4,5 etatu, w tym jedna osoba na stanowisku robotnika gospodarczego (0,5 etatu). Czynnościami legalizacyjnymi przyrządów pomiarowych w zakresie objętości i przepływu, w tym odmierzaczy paliw ciekłych, zajmowało się dwóch pracowników o długoletnim stażu pracy w Urzędzie (32 lata i 39 lat) i przebytych szkoleniach specjalistycznych oraz Naczelnik Urzędu. Do obowiązków pracowników należały również czynności związane z legalizacją przyrządów do pomiaru masy, prędkości i drogi oraz czynności kontrolne w całym zakresie działalności Urzędu.

[Dowód: akta kontroli str. 7-21]

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym³, Urząd posiadał zorganizowane i wyposażone następujące pracownie:

- 1) Pracownię Pomiarów Masy,
- 2) Pracownię Pomiarów Prędkości i Drogi,
- 3) Pracownię Pomiarów Objętości i Przepływu,
- 4) Pracownię Pomiarów Ciśnienia.

Z uwagi na niski stan etatowy w stosunku do zadań Urzędu (wg Naczelnika brakuje minimum dwóch etatów), nie wprowadzono podziału obowiązków. Każdy z pracowników wykonywał wszystkie czynności legalizacyjne i kontrolne w siedzibie Urzędu oraz poza jego siedzibą (w terenie).

Konsekwencją niskiego stanu etatowego było wydłużenie oczekiwania na dokonanie legalizacji przyrządów pomiarowych paliw płynnych oraz znaczne ograniczenie czasu na czynności związane ze sprawowaniem nadzoru nad wykonaniem przepisów Prawa o miarach, w tym czasu na prowadzenie kontroli ww. przyrządów.

[Dowód: akta kontroli str. 22-23, 171-173]

W badanym okresie Naczelnik Urzędu dwukrotnie bezskutecznie informował ustnie Dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi o pilnej potrzebie zwiększenia stanu etatowego Urzędu. Wniosków takich nie kierowano na piśmie, ponieważ nie było takiej praktyki.

[Dowód: akta kontroli str. 31, 171-173]

³ Zarządzenie Nr 96 Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 31 października 2006 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Obwodowemu Urzędowi Miar Nr 3 w Łowiczu (Dz.Urz. GUM z 2006 r., Nr 13, poz. 94),

1.2. Ustalono, że Urząd dysponował wykazem stacji paliw płynnych, w tym stacji LPG, funkcjonujących na terenie działania Urzędu (powiaty: kutnowski, łęczycki, łowicki, rawski, skierniewicki i miasto na prawach powiatu: Skierniewice). Powyższa ewidencja, w formie wykazów papierowych, zawierała dane dotyczące lokalizacji stacji paliw (nazwy własne oraz adresy stacji paliw).

Wykaz stacji paliw (okresowo aktualizowany) sporządzono na podstawie materiałów własnych Urzędu (kopii świadectw legalizacji ponownej odmierzaczy paliw, zgłaszanych do legalizacji przez użytkowników odmierzaczy). Naczelnik Urzędu nie występował do innych instytucji (np. urzędów gmin, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Głównego Urzędu Statystycznego, czy Wojewódzkiej Inspekcji Handlowej) o udostępnienie danych dotyczących lokalizacji stacji paliw na terenie działania Urzędu, w celu weryfikacji własnych danych. Według stanu na dzień 5 czerwca 2014 r., w wykazie stacji paliw z terenu działania Urzędu – wyszczególnionych było ogółem 150 stacji paliw, w tym 27 stacji LPG (18%).

Urząd nie wykorzystywał danych gromadzonych w trakcie legalizacji do ewidencjonowania liczby i rodzajów odmierzaczy paliw na poszczególnych stacjach oraz okresów ważności legalizacji. W szczególności Urząd nie posiadał danych dotyczących odmierzaczy paliw wprowadzonych do użytkowania, po dokonaniu oceny zgodności z zasadniczymi wymaganiami, na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności⁴, w tym danych o liczbie takich odmierzaczy w okresie od uzyskania oceny zgodności do czasu pierwszej legalizacji ponownej (w okresie 2 lat).

W oparciu o posiadane lub możliwe do uzyskania dane, nie weryfikowano, czy zainstalowane na stacjach paliw odmierzacze posiadały ważne świadectwa legalizacji, czy też upłynęły ich okresy ważności, celem wysłania pism informujących o zbliżającym się końcu okresu legalizacji lub podjęcia ewentualnych kontroli.

Urząd nie był zobowiązany do prowadzenia ewidencji i monitoringu stacji paliw, chociaż w ocenie Naczelnika ewidencja połączona z monitoringiem byłaby bardzo użyteczna, jednak wymagałoby to poświęcenia odpowiedniego czasu. Przy bardzo małej obsadzie etatowej było to niewykonalne, ponieważ w pierwszej kolejności posiadany czas należało wykorzystać na czynności legalizacyjne przyrządów pomiarowych. Pozostałą niewielką ilość czasu wykorzystywano na niezbędne czynności administracyjne oraz na planowane kontrole.

[Dowód: akta kontroli str. 24-31, 168-170,]

Posiadane przez Urząd dane dotyczące stacji paliw płynnych, funkcjonujących na terenie działania Urzędu, nie były kompletne. Naczelnik wyjaśnił, że nie był w stanie na bieżąco ich weryfikować, ani systematycznie zasięgać informacji np. gdzie są uruchamiane nowe stacje, a które są likwidowane. Na przykład informacje o likwidacji 2 stacji paliw, uzyskano w związku z wysłanymi w toku kontroli NIK zawiadomieniami o planowanych kontrolach.

[Dowód: akta kontroli str. 168-170, 228]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Brak analizy danych o przyrządach pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej dokonywanej przez Urząd pod względem ważności ich legalizacji, osłabia skuteczność nadzoru nad przestrzeganiem Prawa o miarach.

⁴ Dz.U. z 2010 r., Nr 138, poz. 935 ze zm.,

Aktualne rozpoznanie liczby i rodzajów odmierzaczy paliw podlegających kontroli Urzędu niewątpliwie poprawiłoby skuteczność realizacji zadań nadzoru nad wykonywaniem przepisów Prawa o miarach (Rozdział 5 Prawa o miarach.). Monitoring ww. urządzeń umożliwiałby planowanie w pierwszej kolejności kontroli w podmiotach, gdzie istnieje podwyższone ryzyko nieprzestrzegania przepisów.

1.3. Urząd do przeprowadzania legalizacji odmierzaczy paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe, wyposażony był w kolby metalowe II rzędu bez zaworu, o pojemności nominalnej: 2 dm³, 5 dm³ i 10 dm³, rok produkcji 2008 r. (do pomiaru przy dawkach minimalnych) oraz kolby metalowe II rzędu z zaworem z górnym odczytem objętości, o pojemności nominalnej 20 dm³ i 50 dm³ rok produkcji 2004 r.

Powyższe kolby posiadały świadectwa wzorcowania wydane przez Dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi z marca 2013 r. i nienaruszone plomby zabezpieczające oraz posiadały ważne okresy kontroli metrologicznych, zgodnie z harmonogramem prawnej kontroli metrologicznej Urzędu. Natomiast Urząd nie został wyposażony (nie posiadał na stanie inwentarza) przyrządów pomiarowych (stanowiska pomiarowego), do legalizacji odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan. Kolby pomiarowe przechowywane były w pomieszczeniach magazynowo-garażowych, gdzie warunki do przechowywania były prawidłowe, tj. pomieszczenia dostatecznej wielkości (umożliwiającej przechowywanie przyrządów z łatwym dostępem), suche i dobrze oświetlone.

[Dowód: akta kontroli str. 22-23]

Naczelnik Urzędu zarządzeniem Nr 1/2004 z dnia 10 lipca 2004 r. w sprawie gospodarki stemplami i naklejkami urzędowymi, wprowadził wzory odpowiednich ewidencji, zmienione zarządzeniem Nr 1/2013 Naczelnika Urzędu z dnia 1 października 2013 r. Stwierdzono, że stemple legalizacyjne oraz naklejki legalizacyjne przechowywane były w kasie pancernej posiadającej certyfikat. Ustalono, że Urząd prowadził następującą dokumentację dotyczącą stempli i naklejek legalizacyjnych:

- Książkę rozchodu stempli, w której ewidencjonowano otrzymywane z Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi stemple i naklejki legalizacyjne. Ustalono, że nieaktualne stemple roczne oraz niewykorzystane roczne naklejki (za ubiegłe lata), były zwracane do Okręgowego Urzędu Miar, a stany posiadanych stempli i naklejek, były zgodne ze stanami ewidencyjnymi.
- Rejestr wydawanych stempli legalizacyjnych, służył do ewidencji pobieranych stempli przez pracowników Urzędu dokonujących czynności legalizacyjnych. Pracownicy dokonujący czynności poza Urzędem, pobierali stemple legalizacyjne i je zdawali tego samego dnia, za wyjątkiem następujących przypadków: W 2012 r. na ogółem zaewidencjonowanych 269 pozycji (przypadków wydania stempli), w 16 przypadkach stemple nie zostały zwrócone tego samego dnia, lub brak było odnotowanej daty zwrot (5,9%), analogicznie w 2013 r. - na 256 pozycji, w 8 przypadkach stemple nie zostały zwrócone tego samego dnia, lub brak było odnotowanej daty zwrotu (3,1%), a w 2014 r. (do dnia 10 czerwca 2014 r.) - na 113 pozycji, w 6 przypadkach stemple nie zostały zwrócone tego samego dnia (5,3%).
- Ewidencja wydawanych naklejek legalizacyjnych – prowadzona była oddzielnie dla pracowników, którzy pobierali naklejki w celu przeprowadzenia czynności legalizacyjnych poza Urzędem oraz oddzielnie ewidencja naklejek wydawanych na tzw. ekspedycję (dotyczy czynności legalizacyjnych przyrządów pomiarowych, które były legalizowane w siedzibie Urzędu). W powyższych

ewidencjach, prowadzona była ewidencja liczbowa naklejek według ich symboli i numerów (każda naklejka według jej symbolu, identyfikowana była kolejnym numerem). Z prowadzonych ewidencji naklejek wynika, że stan liczbowy wydawanych naklejek, minus zwroty niewykorzystanych naklejek, był zgodny ze stanem ewidencyjnym posiadanym na dany dzień naklejek wg ich symboli.

[Dowód: akta kontroli str. 32-42]

Przypadki pobierania przez pracowników Urzędu stempli legalizacyjnych i niezdawania ich tego samego dnia występowały przy realizacji dużych zleceń (wniosków), np. legalizacji dużej liczby odmierzaczy paliw. Aby taką legalizację zakończyć tego samego dnia, występowała konieczność prowadzenia czynności legalizacyjnych po godzinach pracy Urzędu (Urząd pracuje od 7⁰⁰ do 15⁰⁰). Sytuacje te wiążą się również z niską obsadą etatową Urzędu i ograniczeniami transportowymi. Przy większej liczbie pracowników, duże zlecenia mogłyby być podzielone na części, co umożliwiałoby zakończenie czynności i powrót do Urzędu przed godziną 15⁰⁰.

[Dowód: akta kontroli str.168-170]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK, niezdawanie stempli legalizacyjnych tego samego dnia po zakończeniu czynności w terenie, umożliwia niekontrolowane dysponowanie tymi szczególnymi narzędziami, poza godzinami pracy Urzędu. Osłabia to skuteczność procedur kontroli wewnętrznej i może być czynnikiem korupcyjnym.

1.4. Na podstawie próby losowo wybranych 60 spraw dotyczących legalizacji odmierzaczy z badanego okresu (30 spraw z 2014 r. i po 15 spraw z 2013 r. i 2012 r.), dokonano następujących ustaleń: Wnioski o przeprowadzenie legalizacji ponownej spełniały wymagania § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 7 stycznia 2008 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych⁵, zwanym „rozporządzeniem MG z dnia 7 stycznia 2008 r.". Natomiast do sprawdzonych 60 wniosków nie były dołączone świadectwa legalizacji pierwotnej lub ponownej albo ich kopie, a w przypadku odmierzaczy zgłaszanych do legalizacji ponownej po raz pierwszy po dokonaniu oceny zgodności – kopii deklaracji zgodności, co było niezgodnie z wymaganiami § 28 ust. 2 rozporządzenia MG z dnia 7 stycznia 2008 r.

Wyniki sprawdzenia odmierzaczy dokumentowane były w zapiskach sprawdzenia, oddzielnych dla odmierzaczy paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe oraz oddzielnych dla odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan. Z zapisek tych wynika, że zakres sprawdzenia odmierzaczy był zgodny z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać instalacje pomiarowe do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda, oraz szczegółowego zakresu badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych⁶. Wyniki sprawdzenia wskazywały, że zgłoszone do legalizacji odmierzacze spełniały wymagania powyższego rozporządzenia, w tym wymagania w zakresie dopuszczalnych względnych błędów granicznych. W zapiskach sprawdzenia odnotowane były również liczby założonych cech zabezpieczających oraz miejsc ich umieszczenia. Każda zapiska była opatrzona pieczęcią imienną i podpisem pracownika dokonującego sprawdzenia odmierzacza oraz pracownika sprawdzającego zapiskę.

⁵ Dz.U. z 2008 r., Nr 5, poz. 29,

⁶ Dz.U. z 2008 r., Nr 4, poz. 23,

Świadectwa legalizacji ponownej odmierzaczy paliw ciekłych były zgodne z wzorami określonymi w załączniku Nr 7 do rozporządzenia MG z dnia 7 stycznia 2008 r. Wydane świadectwa legalizacyjne zawierały dane zgodne z zapiskami sprawdzenia odmierzaczy (dotyczy przedmiotu legalizacji, wnioskodawcy, miejsca użytkowania odmierzacza, wymagania oraz zakresu sprawdzeń). Świadectwa zawierały stwierdzenia, że przyrząd pomiarowy spełnia wymagania, okres ważności legalizacji (dzień, miesiąc, rok), znak wniosku, pieczęć okrągłą Urzędu z godłem państwa, pieczętkę imienną i podpis Naczelnika Urzędu. Na drugiej stronie świadectwa legalizacji odnotowane były liczby założonych cech zabezpieczających oraz miejsc ich umieszczenia, zgodne z zapiskami sprawdzenia.

Stwierdzono, że wnioski o przeprowadzenie legalizacji ponownej, formularze ustalenia wysokości należnych opłat oraz zapiski sprawdzenia odmierzaczy, posiadały tę samą datę. Powyższe wynikało ze stosowanej w Urzędzie praktyki, że wnioskodawcy wcześniej telefonicznie uzgadniali terminy legalizacji (od 2 do 4 tygodni od telefonicznego zgłoszenia). W dniu uzgodnionego z wnioskodawcą terminu legalizacji, drukowany był wniosek oraz formularz ustalenia należnych opłat (generowane z elektronicznego rejestru zgłoszeń), oraz dokonywane były sprawdzenia odmierzaczy dokumentowane zapiskami. Wnioskodawca był zobowiązany wnieść należną opłatę w terminie 7 dni od dnia zarejestrowania wniosku o dokonanie legalizacji.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że Urząd - stosownie do § 12 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2013 r.⁷ - był uprawniony do użycia pojazdu służbowego do czynności legalizacyjnych i obciążania wnioskodawców kosztami jego użycia, czego jednak nie czynił. Stwierdzono bowiem, że pracownicy Urzędu, wykonujący czynności legalizacyjne, na miejsce legalizacji dowożeni byli przez wnioskodawców, przy wykorzystaniu ich środków transportowych. Powrót do siedziby Urzędu również odbywał się przy wykorzystaniu pojazdu przedsiębiorcy.

Przedstawiona organizacja pracy koliduje w ocenie NIK z niezależnością Urzędu, a także drastycznie ogranicza czas na rozpatrzenie wniosku i potwierdzenie wniesienia opłaty. W praktyce czynności legalizacyjne dokonywane były bowiem bez potwierdzenia danych zawartych we wniosku i niezależnie od wniesienia opłaty.

Ze zbadanej próby 30 spraw legalizacji odmierzaczy paliw ciekłych z 2014 r., m.in. wynika, że na ogółem 85 sprawdzonych i zalegalizowanych odmierzaczy, 41 odmierzaczy (48%), było odmierzaczami, o których mowa w art. 27 i 29a Prawa o miarach. Były to odmierzacze, których rok produkcji wskazuje, że zostały zalegalizowane do dnia 31 grudnia 2003 r. i mogły być legalizowane (zgodnie z art. 29a Prawa o miarach), nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2013 r., a mimo to zostały zalegalizowane w 2014 r., na podstawie pisma Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 22 stycznia 2014 r. (pismo BMP-071-2/100/AS/14), skierowanego do dyrektorów okręgowych urzędów miar (powyższe pismo dotyczy wszystkich przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej, a nie tylko odmierzaczy).

[Dowód: akta kontroli str. 43-91, 92-93, 376]

Ogółem w I półroczu 2014 r. zalegalizowano 96 odmierzaczy paliw, o których stanowi art. 29a Prawa o miarach (40,2% wszystkich zalegalizowanych w tym okresie odmierzaczy paliw), w tym 31 odmierzaczy gazu ciekłego.

⁷ rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2013 r. w sprawie opłat za czynności urzędowe wykonywane przez organy administracji miar i podległe im urzędy (Dz.U. z 2013 r., poz. 808),

W I połowie 2014 r. nie wystąpiły przypadki odmowy legalizacji odmierzaczy paliw, o których mowa w art. 29 a Prawa o miarach (np. ze względu na błędy pomiaru lub ich zły stan techniczny).

[Dowód: akta kontroli str. 174-175, 372-373]

Na początku 2014 r. zostały wstrzymane legalizacje odmierzaczy paliw wprowadzonych do obrotu na podstawie przepisów przejściowych Prawa o miarach (art. 27 i art. 29a), które powinny być legalizowane nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2013 r., o ile spełniają wymagania przepisów, na podstawie których zostały zalegalizowane. Dopiero po otrzymaniu pisma Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 22 stycznia 2014 r. podjęta została realizacja wstrzymanych wniosków o legalizację.

[Dowód: akta kontroli str. 171-173]

Z rocznych sprawozdań z działalności Urzędu m.in. wynika, że w badanym okresie, zostały zalegalizowane następujące liczby odmierzaczy paliw:

- w 2010 r. – ogółem 542 odmierzacze, w tym 124 gazu LPG (23%),
- w 2011 r. – ogółem 762 odmierzacze, w tym 135 gazu LPG (18%),
- w 2012 r. – ogółem 569 odmierzaczy, w tym 125 gazu LPG (22%),
- w 2013 r. – ogółem 699 odmierzaczy, w tym 129 gazu LPG (18%),
- w 2014 r. (I półrocze) – ogółem 239 odmierzaczy, w tym 60 gazu LPG (29%).

[Dowód: akta kontroli str. 94 -119, 174]

Z wyjaśnienia Naczelnika Urzędu w sprawie przyczyn niedołączenia do wniosków o przeprowadzenie legalizacji ponownej odmierzaczy, wymaganych kopii dokumentów zgodnie § 28 ust. 2 rozporządzenia MG z dnia 7 stycznia 2008 r., wynika, że było to spowodowane niedopatrzeniem pracowników przyjmujących wnioski o przeprowadzenie legalizacji odmierzaczy. W przyszłości dolożona zostanie należyta staranność, aby przyjmowane wnioski posiadały kopie wymaganych dokumentów.

NIK zwraca jednak uwagę na praktykę przyjmowania wniosku w dniu legalizacji, co zostało już wcześniej opisane.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że do prawnej kontroli metrologicznej odmierzaczy gazu propan-butan, stosowano mobilne stanowiska pomiarowe będące własnością przedsiębiorców zajmujących się serwisowaniem i przygotowaniem do legalizacji ww. odmierzaczy. W skład stanowisk wchodzi następujące przyrządy pomiarowe: licznik kontrolny do gazu ciekłego propan-butan, termodensymetr, sekundomierz elektroniczny. Powyższe przyrządy posiadały aktualne świadectwa wzorowania wydane przez organy administracji miar (okręgowe urzędy miar, lub Główny Urząd Miar), zgodne z czasookresem ich wzorowania określone w świadectwie ekspertyzy stanowiska oraz harmonogramie przeprowadzania kontroli metrologicznych. Powyższa sytuacja jest dla Urzędu bardzo niekorzystna, ponieważ stawia Urząd, w co najmniej bardzo niezręcznym położeniu oraz zmusza Urząd do dostosowywania się również do możliwości serwisu, z uwagi, że stanowiska te wykorzystywane są do innych wcześniej zaplanowanych prac serwisu (np. przygotowanie innych odmierzaczy do legalizacji). Według oceny Naczelnika, Urząd bezwzględnie powinien być wyposażony we własne stanowisko pomiarowe, którego koszty są umiarkowane, wynoszące kilkadziesiąt tysięcy złotych (ok. 20 – 30 tys. zł).

[Dowód: akta kontroli str. 168 -170]

W badanym okresie Naczelnik Urzędu nie występował do Dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi, z pisemnymi wnioskami o wyposażenie Urzędu w mobilne

stanowisko pomiarowe do sprawdzania odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan, wychodząc z założenia, że Dyrektor Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi jest w pełni zorientowany o stanie wyposażenia Urzędu, w tym o jego brakach.

[Dowód: akta kontroli str. 31, 171-173]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W ocenie NIK, wykonywanie legalizacji odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan przy wykorzystaniu stanowisk pomiarowych przedsiębiorców zajmujących się serwisowaniem i przygotowaniem do legalizacji ww. odmierzaczy, pomimo dopuszczalności takich sytuacji wynikających z przepisu § 32 rozporządzenia MG z dnia 7 stycznia 2008 r., stwarza zależność od stron (wnioskodawców o przeprowadzenie legalizacji). Podobną opinię wyraził Naczelnik Urzędu. Zależność taka występuje również w sytuacji korzystania przez pracowników Urzędu ze środków transportu udostępnionych przez wnioskodawców w celu dotarcia na miejsce przeprowadzania czynności legalizacyjnych.

[Dowód: akta kontroli. str. 45, 169, 376]

2. Stosowana w Urzędzie praktyka, dotycząca telefonicznego ustalania z wnioskodawcami terminów legalizacji oraz przeprowadzania czynności legalizacyjnych w dniu złożenia stosownego wniosku, nie wynikała z wewnętrznych przepisów administracji miar.

1.5. Urząd dysponował jednym bloczkiem formularzy mandatu karnego, pobranego z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, zwanego „ŁUW”. Pobieranie i zdawanie bloczka formularzy mandatu karnego przez pracowników Urzędu, ewidencjonowane było w księdze druków ścisłego zarachowania, w której odnotowywano datę wydania bloczka, komu wydano oraz numery formularzy wykorzystanych mandatów. Z ewidencji tej wynika, że w 2012 r. bloczek był pobrany dwa razy, w 2013 r. – jeden raz, a w 2014 r. – nie pobierano (wg stanu na dzień 13 czerwca 2014 r.). Po wymierzonych mandatach, Urząd w terminie 7 dni sporządzał wykaz mandatów karnych kredytowych i zaocznych, który przesyłano do ŁUW. Stwierdzono, że stan wykorzystanych mandatów wg formularzy zawartych w bloczku, był zgodny ze stanem ewidencji w księdze druków ścisłego zarachowania oraz ww. wykazami przesyłanych do ŁUW. Sprawy związane z prowadzeniem i rozliczeniem formularzy mandatów karnych oraz korespondencją z ŁUW, prowadził wyznaczony pracownik Urzędu.

W okresie 2012 – 2014 (do 13 czerwca 2014 r.) wymierzono ogółem 4 mandaty na łączną kwotę 1.700 zł, z tego: w 2012 r. – 3 na łączną kwotę 1.300 zł, w 2013 r. – jeden za 400 zł, w 2014 (do 13 czerwca 2014 r.) – nie wymierzono żadnego mandatu. Spośród wymierzonych mandatów, żaden nie dotyczył odmierzaczy paliw.

[Dowód: akta kontroli str. 120, 94]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- dane o stacjach paliw funkcjonujących na terenie działania Urzędu, były niekompletne,
- nie prowadzono monitoringu przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej dokonywanej przez Urząd pod względem ważności ich legalizacji,
- w praktyce pominięto procedurę weryfikacji wniosku i potwierdzenie wniesienia opłaty za legalizację,
- pracownicy Urzędu dokonujący czynności legalizacyjnych poza Urzędem, nie zdawali stempli legalizacyjnych tego samego dnia.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości legalizację przyrządów pomiarowych do odmierzenia paliw płynnych.

2. Ocena rzetelności odmierzania ilości sprzedawanych paliw płynnych na stacjach paliw.

Opis stanu faktycznego

2.1. W planie kontroli Urzędu na 2012 r. spośród zaplanowanych kontroli przyrządów pomiarowych w miejscach ich stosowania, m.in. zaplanowano 30 kontroli stacji paliw, wykonano 30 kontroli (100%). Analogicznie na 2013 r. zaplanowano również 30 kontroli stacji paliw, wykonano 29 kontroli (97%), a na 2014 r. – 21 kontroli, wykonano 7 kontroli za 5 miesięcy 2014 r. (33% planu rocznego).

W badanym okresie m.in. przeprowadzono ogółem 66 kontroli podmiotów gospodarczych prowadzących stacje paliw, w toku których skontrolowano łącznie 270 odmierzaczy paliw ciekłych. Urząd nie posiadał udokumentowanych danych dotyczących kryteriów wyboru stacji paliw do kontroli, w tym znajdujących na tych stacjach odmierzaczy paliw ciekłych.

Ustalono, że skontrolowane podmioty zostały zawiadomione o planowanych kontrolach zgodnie z art. 79 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁸. Zawiadomienia te były dostarczone osobiście, lub pocztą za zwrotnym poświadczeniem odbioru. Kontrole przeprowadzane w składach dwuosobowych (przewodniczący i członek zespołu kontrolującego). Osoby te posiadały imienne upoważnienia do kontroli, wystawione przez Naczelnika Urzędu. Upoważnienia do kontroli oraz protokoły kontroli, spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 listopada 2009 r. w sprawie wzorów upoważnień do kontroli, legitymacji oraz protokołów kontroli stosowanych przez pracowników urzędu miar⁹. Wyniki kontroli były dokumentowane protokołami kontroli podpisanymi przez członków zespołu kontrolnego oraz uprawnionego przedstawiciela kontrolowanego podmiotu.

Wszystkie odmierzacze paliw znajdujące się na stacjach paliw były sprawdzone pod względem formalnym (ważność świadectw legalizacji oraz prawidłowość opłombowania cechami zabezpieczającymi), natomiast pod względem metrologicznym tylko wybrane odmierzacze – po jednym odmierzaczu każdego oferowanego na stacji paliwa, za wyjątkiem odmierzaczy gazu LPG (brak na wyposażeniu Urzędu, stanowiska pomiarowego do kontroli tych odmierzaczy). W przypadku 5 stacji paliw, na których znajdowało się łącznie 34 odmierzacze paliw ciekłych inne niż gazy ciekłe, nie dokonano kontroli metrologicznej żadnego odmierzacza. Stacje auto-gaz (stacje, na których znajdują się tylko odmierzacze gazu LPG), sprawdzane były tylko pod względem formalnym. Z protokołów kontroli stacji paliw wynika, że kontrolujący (pracownicy Urzędu), nie stwierdzili żadnych nieprawidłowości kontrolowanych odmierzaczy, zarówno pod względem formalnym jak i pod względem metrologicznym.

[Dowód: akta kontroli str. 121-130, 131-143, 31]

Naczelnik Urzędu zarządzeniem Nr 1/20014 z dnia 19 maja 2014 r. wprowadził instrukcję postępowania przez pracowników Urzędu podczas kontroli przyrządów pomiarowych stosowanych na stacjach paliw. Powyższa instrukcja dotyczy zasad przeprowadzania kontroli odmierzaczy paliw ciekłych oraz odmierzaczy biopaliw

⁸ Dz.U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.,

⁹ Dz.U. z 2009 r., Nr 192, poz. 1486,

ciekłych. W okresie wcześniejszym w Urzędzie nie było takiej instrukcji lub innego aktu prawnego o podobnym charakterze. Do czasu niniejszej kontroli NIK, nie wprowadzono analogicznej instrukcji dotyczącej kontroli odmierzaczy gazu LPG.

[Dowód: akta kontroli str. 144-150]

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że nie przeprowadzano kontroli metrologicznych przynajmniej wybranych odmierzaczy paliw ciekłych inne niż gazy ciekłe na stacjach paliw, z uwagi na uszkodzenie przyrządu pomiarowego (kolby II rzędu), deklarując, że jeżeli wystąpią takie przypadki, kontrole takie będą przesuwane na inne terminy.

[Dowód: akta kontroli str. 168-170]

Z wyjaśnienia Naczelnika Urzędu w sprawie przyczyn braku procedur prowadzenia kontroli stacji paliw przez pracowników Urzędu, pod względem merytorycznym (odpowiednia instrukcja weszła w życie dopiero 19 maja 2014 r.), oraz braku instrukcji kontroli odmierzaczy gazu ciekłego LPG, wynika:

Kontrole odmierzaczy paliw ciekłych starano się prowadzić w sposób zbliżony jak czynności legalizacyjne tych odmierzaczy, znacznie ograniczając sprawdzenia pod względem metrologicznym, zarówno co do ilości sprawdzanych odmierzaczy (np. po jednym odmierzaczu danego rodzaju paliwa i nie mniej niż 25% ilości odmierzaczy na danej stacji paliw) oraz co do sprawdzeń wybranego odmierzacza (jeden, ewentualnie dwa pomiary, zamiast 5 pomiarów jak przy legalizacji). Opracowując obecnie obowiązującą instrukcję, powyższe zasady przeniesione zostały do instrukcji oraz wymóg sprawdzenia pod względem formalnym wszystkich odmierzaczy użytkowanych na stacji paliw. Z uwagi na brak wyposażenia Urzędu w mobilnego stanowiska do sprawdzania odmierzaczy gazu ciekłego LPG, nie widziano potrzeby opracowania takiej instrukcji.

[Dowód: akta kontroli str. 171-173]

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że pozytywne wyniki kontroli odmierzaczy paliw na stacjach paliw przeprowadzanych przez Urząd, w sytuacji obowiązku wcześniejszego zawiadomienia podmiotów gospodarczych o planowanych kontrolach, nie odzwierciedlają prawdziwego stanu przestrzegania przepisów prawa. Przykładem tego jest niniejsza kontrola NIK, gdzie po wysłaniu zawiadomień o planowanych kontrolach do przedsiębiorców prowadzących stacje paliw, czterech przedsiębiorców zgłosiło łącznie do legalizacji 18 odmierzaczy. Tak długo, jak będzie obowiązywał przepis o wcześniejszym powiadomieniu o zamiarze przeprowadzania kontroli, to czas poświęcony na przeprowadzane kontrole stacji paliw przez Urząd, w dużym stopniu będzie czasem straconym.

[Dowód: akta kontroli str. 168-170]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie NIK, kontrole odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan, bez użycia mobilnego stanowiska pomiarowego były niekompletne, bo nie obejmowały sprawdzenia tych urządzeń pod względem metrologicznym.

W badanym okresie Urząd nie prowadził kontroli odmierzaczy paliw z udziałem innych organów inspekcji, kontroli i służb oraz nie współpracował z tymi organami w związku z prowadzonymi kontrolami w tym zakresie. Urząd prowadził książkę skarg i wniosków, w której nie były zarejestrowane żadne skargi i wnioski. Z dziennika korespondencyjnego Urzędu wynika, że w okresie 2012 – 2014 (do 12 czerwca 2014 r.) do Urzędu nie wpłynęła żadna skarga na piśmie dotycząca nieprawidłowo funkcjonujących odmierzaczy paliw.

Z danych dotyczących ilości przeprowadzonych kontroli stacji paliw (30 w 2012 r., 29 w 2013 r.) oraz w oparciu o posiadany przez Urząd wykaz stacji paliw z terenu

działania Urzędu (ogółem 150), wynika, że średnio jedna stacja paliw kontrolowana była, co 5 lat. Pomimo posiadania danych dotyczących skontrolowanych odmierzaczy, z uwagi na brak danych dotyczących liczby odmierzaczy użytkowanych na wszystkich stacjach paliw na terenie działania Urzędu, nie było możliwości ustalenia średniego czasookresu kontroli jednego odmierzacza.

[Dowód: akta kontroli str. 131-133]

W badanym okresie Urząd objęty był rocznymi kontrolami przeprowadzanymi przez Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi. W zakresie odmierzaczy paliw, kontrole te ujawniły w części badanych spraw nieprawidłowości formalne o charakterze pomyłek, w zakresie niektórych danych i informacji zawartych we wnioskach o legalizacje, zapiskach sprawdzenia, świadectwach legalizacji i kontroli podmiotów użytkujących odmierzacze paliw.

[Dowód: akta kontroli str. 166-167]

2.2. Na podstawie wykazów stacji paliw funkcjonujących na terenie działalności Urzędu, kontrolujący w uzgodnieniu z Naczelnikiem Urzędu wytypował 25 stacji paliw, w celu wysłania zawiadomień o planowanych kontrolach, zgodnie z art. 79 ust. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej¹⁰, w związku z art. 22o Prawa o miarach. Odbiór zawiadomień potwierdziły 23 stacje paliw. Cztery z pośród powiadomionych podmiotów, wystąpiło do Urzędu o wyznaczenie terminu legalizacji ogółem 18 odmierzaczy paliw. W trakcie niniejszej kontroli NIK, pracownicy Urzędu dokonał legalizacji ww. liczby odmierzaczy.

Przyczyną wystąpienia 4 podmiotów o wyznaczenie terminu legalizacji były:

- awaria 11 odmierzaczy (legalizacja ważna do 30 listopada 2015 r.),
- upływający termin ważności 3 odmierzaczy (legalizacja do 30 czerwca 2014 r.),
- brak ważnych świadectw dla 3 odmierzaczy (2 odmierzacze – legalizacja do 31 sierpnia 2013 r., 1 odmierzacz – legalizacja do 28 lutego 2014 r.),
- brak ważnego świadectwa legalizacji dla 1 odmierzacza (legalizacja ważna do 31 marca 2014 r.).

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że użytkowników odmierzaczy paliw których okres ważności legalizacji upłynął, nie ukarano mandatami, ze względu na fakt, że w dniu legalizacji odmierzacze nie były użytkowane oraz trudności w ustaleniu czy były użytkowane po upływie okresu ważności legalizacji.

[Dowód: akta kontroli str. 176-227, 291-370, 374-375]

Na podstawie potwierdzeń odbioru wskazanych wcześniej 25 zawiadomień o zamiarze wszczęcia kontroli stacji paliw, kontroler NIK wytypował 8 stacji¹¹, które zostały poddane kontroli w zakresie formalnym i metrologicznym. Kontrole te zostały przeprowadzone przez uprawnionych pracowników Urzędu oraz poddane oględzinom NIK.

Kontroli formalnej¹² Urząd poddał wszystkie odmierzacze paliw na wybranych stacjach (46 sztuk), z tego: 39 odmierzaczy paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe¹³ oraz 7 odmierzaczy LPG. Kontroli metrologicznej (z wykorzystaniem kolby metalowej II rzędu o pojemności nominalnej 20 dm³) poddano łącznie 18 wybranych przez kontrolera NIK odmierzaczy paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe.

¹¹ stacje paliw w: Bielawach, Daszynie, Gluchowie, Łowiczu (2 stacje), Makowie, Skierniewicach i Zdunach Nowych.

¹² sprawdzenie ważności świadectw legalizacji, numerów seryjnych urządzeń oraz zabezpieczeń (plomb i naklejki),

¹³ benzyna bezołowiowa 95- i 98-oktanowa oraz olej napędowy,

W zakresie kontroli formalnej stwierdzono nieprawidłowości w przypadku dziewięciu odmierzaczy paliw (19,6% badanych) na trzech stacjach. Kontrola metrologiczna wykazała nieprawidłowe wskazanie odmierzanego paliwa w jednym ze zbadanych przypadków (5,6%).

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- na jednej stacji paliw – zerwanie plomb zabezpieczających na elementach odmierzacza LPG. Pracownik Urzędu anulował świadectwo legalizacji tego odmierzacza, wydane w dniu 23 sierpnia 2013 r.,
- na jednej stacji – upływ ważności świadectw legalizacji 4 odmierzaczy benzyny i oleju napędowego (z dniem 30 czerwca 2014 r.) oraz brak świadectw legalizacji w przypadku 2 odmierzaczy benzyny,
- na jednej stacji paliw – uszkodzenie plomb zabezpieczających na elementach dwóch odmierzaczy (benzyny i oleju napędowego), w tym odmierzacz oleju napędowego - przekroczenie dopuszczalnego błędu wskazania licznika (na niekorzyść klienta). Pracownik Urzędu anulował świadectwa legalizacji tych odmierzaczy, wydane w dniu 10 sierpnia 2012 r.

Ponadto użytkowników ww. stacji paliw ukarano mandatami karnymi kredytowanymi w wysokościach odpowiednio: 150 zł, 400 zł i 200 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 230-268, 371]

W związku z ustalonymi ww. nieprawidłowościami, użytkownicy trzech stacji wystąpili do Urzędu o wyznaczenie terminów legalizacji zakwestionowanych odmierzaczy. Terminy takie zostały wyznaczone na dzień 23 i 24 lipca 2014 r.

[Dowód: akta kontroli str. 269-270]

Z powodu awarii samochodu służbowego Urzędu (Polonez, rok produkcji 1999), w dniach 30 czerwca oraz 8, 9 i 11 lipca 2014 r., na poddane oględzinom NIK kontrole stacji paliw dojechano pojazdem prywatnym kontrolera NIK.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że w przypadku awarii samochodu służbowego Urzędu, delegowani na kontrole pracownicy Urzędu korzystali z samochodów prywatnych (w przypadkach niewielkich odległości do miejsca przeprowadzenia kontroli) lub przesuwano termin kontroli do czasu usunięcia awarii samochodu służbowego (pozostałe przypadki). Zwrot kosztów przejazdu samochodem prywatnym w celach służbowych następował po przedstawieniu uzasadnionego wniosku i jego pozytywnym rozpatrzeniu przez Dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi. Jednak od 1 października 2013 r. nie zgłaszano potrzeby użycia samochodu prywatnego do celów służbowych. W ocenie Naczelnika Urzędu, dotychczasowe awarie samochodu służbowego nie były na tyle uciążliwe, aby wnioskować o jego wymianę.

[Dowód: akta kontroli str. 229, 372-373]

W przypadku legalizacji odmierzaczy paliw na stacji w m. Jamno, z Urzędu na miejsce przeprowadzenia legalizacji pracownik Urzędu i kontroler NIK zostali dowiezieni pojazdem służbowym przedsiębiorcy zajmującego się serwisowaniem i przygotowaniem do legalizacji odmierzaczy paliw. Legalizacji poddano 8 odmierzaczy benzyny i oleju napędowego oraz jeden odmierzacz gazu. Legalizacji 8 odmierzaczy dokonano przy użyciu kolb metalowych II rzędu o pojemnościach nominalnych 2 dm³ oraz 50 dm³, należących do Urzędu. Natomiast legalizacji odmierzacza gazu, dokonano wykorzystując do tego celu stanowisko pomiarowe, udostępnione przez pracowników podmiotu gospodarczego.

[Dowód: akta kontroli str. 271-290]

2.3. Zasady pobierania opłat za czynności urzędowe wykonywane przez Urząd ustalone zostały zarządzeniami Dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi.¹⁴ W skład każdej sprawy dotyczącej legalizacji przyrządów pomiarowych, w tym odmierzaczy paliw, m.in. wchodził wniosek o dokonanie legalizacji ponownej oraz formularz ustalenia wysokości należnej opłaty za sprawdzenie narzędzi pomiarowych.

Z formularzy ustalenia należnych opłat za sprawdzenie odmierzaczy paliw wynika, że zastosowane były właściwe numery pozycji opłat zgodnie załącznikiem do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2013 r. w sprawie opłat za czynności urzędowe wykonywane przez organy administracji miar i podległe im urzędy¹⁵ (obowiązujące od dnia 27 lipca 2013 r.). Natomiast w okresie wcześniejszym stawki opłat stosowano według załącznika do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 października 2004 r. w sprawie opłat za czynności urzędowe wykonywane przez organy administracji miar i podległe im urzędy¹⁶ (obowiązujące do dnia 26 lipca 2013 r.) Liczby odmierzaczy były zgodne z liczbami wykazanymi we wnioskach o legalizację, a wysokości należnych opłat, stanowiły iloczyn stawek opłat za legalizację i liczby zgłoszonych odmierzaczy.

Formularze ustalające wysokości należnych opłat wraz z zestawieniami dochodów były przesyłane do Referatu Finansowo-Księgowego Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi w środy i piątki każdego tygodnia oraz ostatni dzień miesiąca, celem ich weryfikacji. Po sprawdzeniu, jeden egzemplarz zestawienia dochodów był zwracany do Urzędu. Zestawienia dochodów sporządzano za wskazany w zestawieniu okres oraz narastająco od początku roku. Od dnia złożenia wniosku (zgłoszenia) wraz z formularzem ustalającym wysokość należnych opłat, wnioskodawca miał obowiązek uiścić należną opłatę w terminie 7 dni.

W przypadkach nieuiszczenia w terminie należnych opłat, na podstawie art. 21 § 4 w związku z § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa¹⁷ oraz w związku z art. 24 ust. 6 Prawa o miarach, Naczelnik Urzędu określał wysokość zobowiązania podatkowego wynikającego z opłat administracyjnych i odsetek za zwłokę od zaległych opłat. Również w drodze decyzji, na podstawie art. 72 § 1 i art. 73 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej oraz w związku z art. 24 ust. 1 Prawa o miarach, Naczelnik Urzędu określał wysokość nadpłat (np. podwójnej wpłaty za czynności legalizacyjne). W powyższych decyzjach strony były pouczone o przysługującym odwołaniu do Prezesa Głównego Urzędu Miar, w terminie 14 dni. Z kolei przy poniesieniu przez Urząd dodatkowych kosztów związanych z czynnościami legalizacyjnymi (np. kosztów podróży służbowych, koszty transportu przyrządów), na podstawie art. 24 ust. 1 i 2 Prawa o miarach oraz § 12 i § 13 ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2013 r., a wcześniej § 13 ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 października 2004 r., Naczelnik Urzędu wystawiał powiadomienia kierowane do wnioskodawców, z wyszczególnieniem rodzajów i wielkości kosztów dodatkowych. Powiadomienia te zawierały pouczenia, że opłaty te niezapłacone w terminie 7 dni, stają się zaległościami, od której naliczane są odsetki za zwłokę, do których stosuje się przepisy działu III ustawy Ordynacja podatkowa.

---

¹⁴ Zarządzenie Nr 1 z dnia 22 lutego 2010 r., ze zm. – zarządzenie Nr 8 z dnia 21 czerwca 2011 r.

¹⁵ vide przypis 7,

¹⁶ Dz.U. z 2004 r., Nr 229, poz. 2309 ze zm.,

¹⁷ Dz.U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.,

W badanym okresie, Urząd osiągnął następujące dochody budżetowe:

- w 2012 r. – 291.045 zł, w tym z tytułu legalizacji odmierzaczy 69.800 zł (24%),
- w 2013 r. – 325.190 zł, w tym z tytułu legalizacji odmierzaczy 87.770 zł (27%),
- w 2014 r. (I półrocze) – 141.814 zł, w tym z tytułu legalizacji odmierzaczy 32.890 zł (23%).

[Dowód: akta kontroli str. 151 – 165]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w zakresie kontroli rzetelności odmierzania ilości paliw płynnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- odstąpienie od kontroli pod względem metrologicznym odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan, z powodu braku mobilnego stanowiska pomiarowego,
- przypadki zaniechania sprawdzenia pod względem metrologicznym odmierzaczy paliw ciekłych inne niż gazy w trakcie kontroli na stacjach paliwowych,
- prowadzenie kontroli stacji paliw bez ustalonych zasad przeprowadzenia tych kontroli pod względem merytorycznym (odpowiednia instrukcja weszła w życie dopiero 19 maja 2014 r.).

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości nadzór Urzędu nad prawidłowością odmierzania ilości sprzedawanych paliw ciekłych na stacjach paliw.

IV. Wnioski.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁸, wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu dostosowania struktury organizacyjnej i wyposażenia Urzędu do realizacji zadań ustalonych w zakresie nadzoru nad wykonywaniem przepisów Prawa o miarach, w tym wystąpienie z odpowiednim wnioskiem o wyposażenie Urzędu w mobilne stanowisko pomiarowe do kontroli na stacjach paliw odmierzaczy gazu ciekłego propan-butan pod względem metrologicznym (również do legalizacji tych odmierzaczy) lub o przejęcie tych zadań przez inną jednostkę organizacyjną administracji miar.
2. Zmianę stosowanej procedury legalizacyjnej w celu zapewnienia rzeczywistej weryfikacji wniosków i potwierdzania wniesienia opłat.
3. Weryfikację procedur kontrolnych w zakresie zdawania stempli legalizacyjnych tego samego dnia, po zakończeniu czynności w terenie.

¹⁸ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

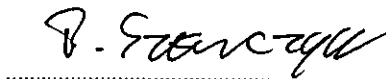
Łódź, dnia 19 września 2014 r.

Kontroler
Zbigniew Łabęcki
Główny Specjalista
Kontroli Państwowej

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

Podpis